

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa

raisio

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa xx.xx.xxxx

Sisältö

1. Taustaa suunnitelman laadinnalle
2. Ikääntyneen väestön osuus ja nostoja ikääntyneiden hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä Raisiossa
3. Ikääntyneiden hyvinvointia edistävät Raision kaupungin palvelut ja hyvinvointia edistäviä yhteistyöryhmiä
4. Suunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 2024-2025
  1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
  2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
  3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
  4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen
5. Suunnitelma hyväksymisestä, toteuttamisesta ja seurannasta
6. Suunnitelman laatijat

1. Taustaa suunnitelman laadinnalle

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveissa (28.12.2012/180) määrää kunnan velvollisuuksista muun muassa alla olevasti. Kunnan ja hyvinvointialueen yleiset velvollisuudet 4 § (8.7.2022/604) ja 5 § (28.10.2022/876): ” Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.” Lakia on päivitetty vuoden 2022 aikana hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Raision kaupungin strategia ohjaa kaupunkilaisten hyvinvointityötä. Strategia on ollut yhtenä lähtökohtana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024- 2025 valmistelussa. Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi valmistellaan osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 kokonaisuutta poikkeuksellisesti jäljellä olevan valtuustokauden ajaksi, koska aikaisempaa suunnitelmaa ei ollut voimassa. Hyvinvointisuunnitelma kokonaisuuteen kuuluu myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 18.3.2024 § 14.

Suunnitelmaan linkittyvät strategian ja hyvinvointisuunnitelman lisäksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025 ja Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2023-2025. Varhan alueelliset suunnitelmat on hyväksytty aluevaltuustossa 20.12.2023 § 158. Näiden lisäksi Raisio on sitoutunut mukaan Voimaa Vanhuuteen –kehittämishjelmaan vuosiksi 2023-2025.

Suunnitelmaa tukevat myös valtioneuvoston toimenpide- ja kehittämishjelma, joka on nimeltään Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030: Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi. sekä Valtioneuvoston Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 periaatepäätös sekä sen toimeenpanosuunnitelma.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa 2024-2025 kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyneet ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat.

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi syventää vielä kaupungin hyvinvointisuunnitelman kaikenikäisiin raisiolaisiin kohdistuvia tavoite- ja toimenpidetasoja ikääntyneen väestön näkökulmasta vuosille 2024-2025, ja toimien näin lisäosana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 kokonaisuudessa.

Suunnitelmaan on osallistettu laaja-alaisesti eri toimijoita, jotka ovat yhdessä tunnistaneeet hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä ikääntyneen väestön näkökulmasta. Tärkeänä onkin pidetty paikallisen kokemustiedon keräämistä ja sidosryhmien osallistamista. Vuoden 2023 aikana järjestettiin osallistavia tilaisuuksia osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman valmistelua, joissa mukana on ollut kaupungin asiantuntijoita ja johtoryhmä, päättäjiä, vaikuttamistoimielimet, järjestöt ja seurakunta.

Vuoden 2024 aikana on lisäksi järjestetty osallistavia työpajoja kuten kaupungin eri toimialojen asiantuntijoille, vanhus- ja vammaisneuvostolle 20.5.2024 ja 26.8.2024 sekä hyvinvointijaostolle 22.5.2025. Osallistamista on tehty myös osana Hyvinvointia Yhdessä –foorumia 11.6.2024, jossa toteutettiin aktiiviseinä osana foorumia. Foorumiin osallistajat olivat järjestöistä, seurakunnasta, yksityiseltä sektorilta, vaikuttamistoimielimistä sekä päättäjiä.

Suunnitelmaa on työstetty hyvinvointikoordinaattorin johdolla. Suunnitelma on käsitelty kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä 27.8.2024 Suunnitelma käsitellään hyvinvointijaostossa ja lausunnot pyydetään vanhus- ja vammaisneuvostolta sekä kaikilta lautakunnilta. Suunnitelman hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaupungin näkökulmasta tekemällä vahvaa verkostollista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa mm. järjestöt, Varha, seurakunta ja yksityinen sektori, sekä panostamalla yhdenvertaisesti ja ennaltaehkäisevästi asukkaiden hyvinvointiin, myös ikääntyneet pääsevät mukaan yhteisön elämään. Tunne osallisuudesta vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä ehkäisee yksinäisyyttä ja mielenterveyden haasteita.

Strategia raisiO

Missio
Kestävän kasvun
rohkea rakentaja

Visio 2035
Raisio on vihreä ja
vetovoimainen uuden
sukupolven
kasvukaupunki

Strategiset tavoitteet

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Laadukas ja uudistuva
varhaiskasvatus ja
perusopetus

Monipuoliset liikunta- ja
ulkoilumahdollisuudet
kaikenikäisille

Jokaisella lapsella ja
nuorella on mahdollisuus
harrastamiseen

Satama-alueen
monipuolinen kehittäminen

Elinvoima ja vetovoima

Elinvoimainen
ja rohkeasti
uudistettu
kaupunkikeskusta

Rohkeat
kasvuinvestoinnit

Raisio on haluttu
paikka tehdä bisnestä

Joukkoliikenteen
kehittäminen

Osaaminen ja toimintakulttuuri

Osaava ja hyvinvoiva
henkilöstö

Avoim ja kehittyvä
toimintakulttuuri

Tiedon tehokas
hyödyntäminen
johtamisessa ja
päätoöksenteossa

Asukkaiden osallistaminen
päätoöksentekoon

Kestävä kasvu

Kestävyyden,
ekologisuuden
ja luonnon
monimuotoisuuden
huomioon ottaminen
toiminnassa ja
päätoöksenteossa

Asuinalueiden
eriytyksen ehkäisy

Tasapainoinen talous

Arvot
rohkeus
muutosketteryys
kestävyys
avoimuus
osallistavuus

raisiO

Suunnitelmaa tukevien linjausten ja ohjelmien avaus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 Valtioneuvoston periaatepäätöksellä linjataan toimia, joilla pyritään vähentämään suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuutta. Periaatepäätös ja suunnitelmat ovat jatkumoa terveys 2015 – ohjelmalle. Periaatepäätöksen toimenpiteet on kuvattu seuraavien neljän painopisteen mukaisesti: 1) Kaikille mahdollisuus osallisuuteen 2) Hyvät arkiympäristöt 3) Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut 4) Päätöksenteolla vaikuttavuutta. Periaatepäätös on osa YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelman toimeenpanoa Suomessa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi vuosille 2023-2025 annetaan tilannekuva ikääntyneiden hyvinvoinnista ja toimintakyvystä Varsinais-Suomessa sekä kuvataan Varhan ikääntyneiden palvelujen järjestämistä. Varsinaisessa suunnitelmaosassa on määritetty viisi keskeistä tavoitetta, jotka ovat: 1) Tuemme mielen hyvinvointia ja edistämme osallisuutta 2) Edistämme fyysistä kuntoa ja tuemme terveellisten elintapojen käyttöönottoa 3) Kehitämme ikäasumisen vaihtoehtoja ja turvallisuutta 4) Suunnittelemme asiakaslähtöiset palvelukokonaisuudet ja sujuvat palveluketjut 5) Strategiset tavoitteet vuosille 2023-2025 Suunnitelmassa on useita yhtymäkohtia Salon kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan 2022-2025 sekä Ikäystävällinen Salo-kehittämishjelmaan. Ensimmäiset kolme tavoitetta tukevat eniten nyt kappaleessa kolme esiteltyä Salon kaupungin Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaa.

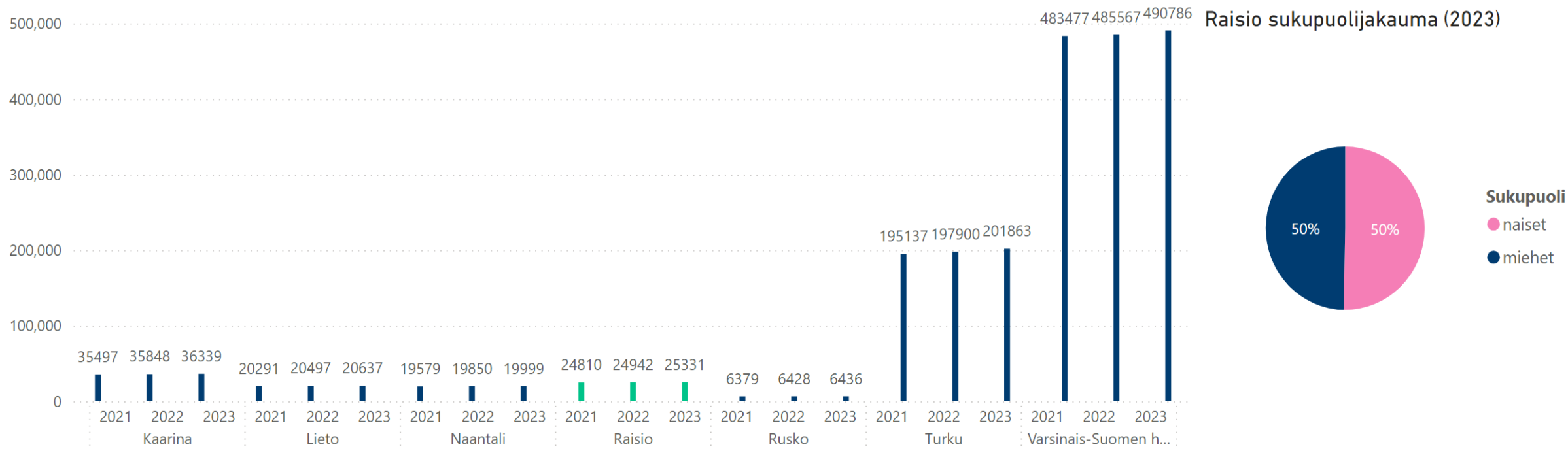
Varsinais-Suomessa Voimaa vanhuuteen -ohjelma edistää vielä kotona itsenäisesti pärjäävien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (pääosin 75+) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Tavoitteena on löytää vähän liikkuvat iäkkäät, lisätä heille tarkoitettua voima- ja tasapainosisältöistä ryhmäliikuntaa, liikuntaneuvontaa, ulkoilua ja vertaisohjattua toimintaa. Kuntakohtaisen kehittämistyön lisäksi luodaan yhteisiä toimintatapoja Varsinais-Suomen alueelle sekä lisätään niin kuntien keskinäistä kuin koko hyvinvointialueen välistä yhteistyötä ikääntyneiden liikunnassa. Työn keskiössä on rakentaa sujuva polku Varsinais-Suomen hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen palveluiden välille. Kolmivuotisesta kehittämistyöstä vastaa Ikäinstituutti.

2. Ikääntyneen väestön osuus ja nostoja ikääntyneiden hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä Raisiossa

raisio

Väestön kehitys kuntavertailu, 2021-2023

Väestö 31.12.2023 sekä väestö 04/24

Väestön kehitys on edelleen hyvin positiivista Raision osalta, joka kertoo myös Raision vetovoimaisuudesta ja elinvoimaisuudesta myös tulevina vuosina.

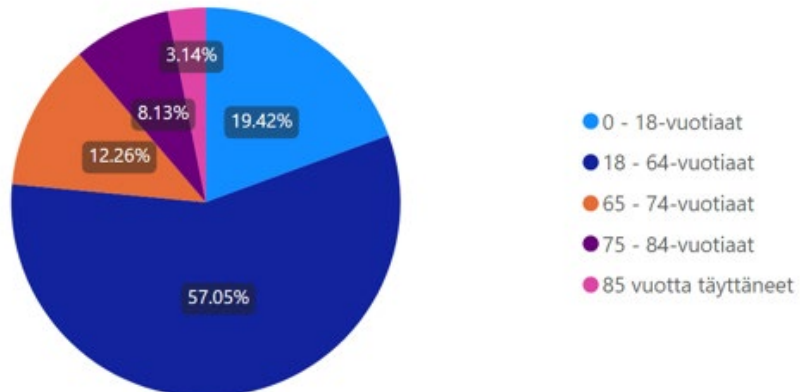
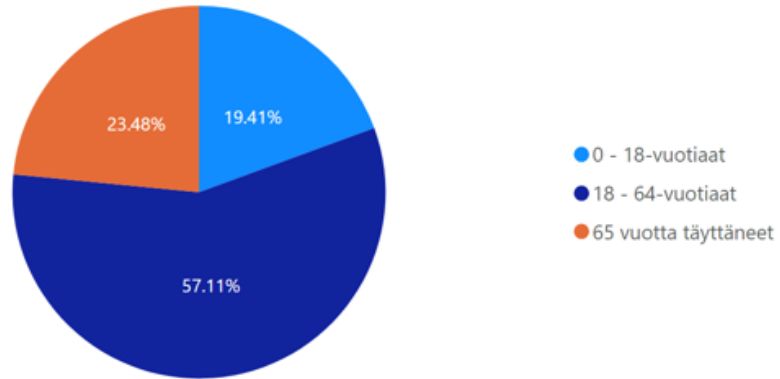
Vuonna 2023 vieraskielisten osuus oli 12%, kun Varsinais-Suomen luku oli 10,1%.

25,331

Väestö 04/24: 25464 (+0.52%)

Ikääntyneiden osuus ja väestöllinen huoltosuhde Raisiossa

Ikäjakauma Raisiossa 2023

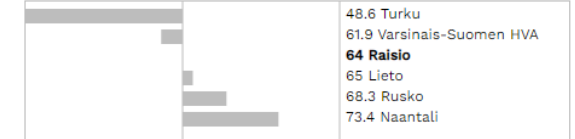
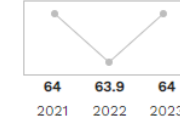

Huoltosuhde, demografinen (P)

4.75

2018 - 2023

Yli 65-vuotta täyttäneitä raisiolaisia oli vuonna 2023 n. 24% raisiolaisista. Raision väestöllinen huoltosuhde on pysynyt melko samana vuosien 2021-2023 aikana eli n. 64. Vuonna 2013 huoltosuhde on ollut 55.3. Tämä osoittaa sen, miten väestörakenne on ikääntynyt kymmenen vuoden sisällä, ja Raision luvun ennustetaan olevan 70,6 vuonna 2040. Verrokkikuntiin nähden Raision luku on alhaisempi kuin Liedossa, Ruskolla ja Naantalissa mutta korkeampi Turkuun ja koko hyvinvointialueeseen verrattuna.

Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta eli työikäistä kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Väestöllinen huoltosuhde

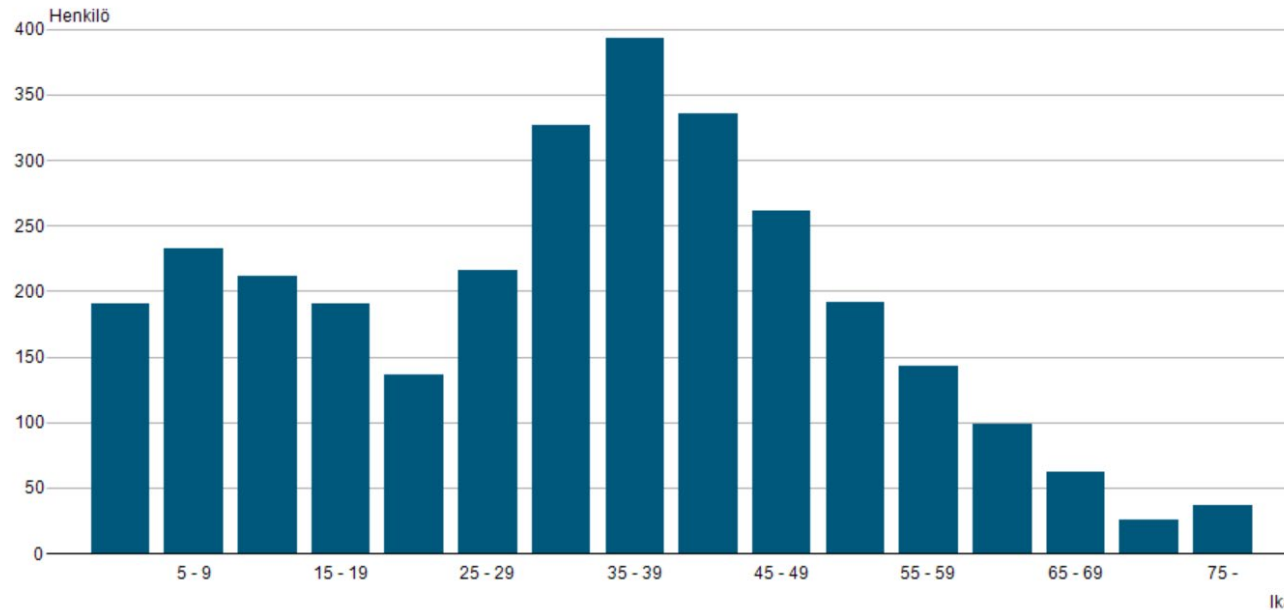
	Arvo	Muutos	Sija maakunnassa	Sija koko maassa /301
Lieto	65,0	-0,46 %	9	82
Raisio	64,0	+0,16 %	14	115
Kaarina	66,3	+0,30 %	15	130
Naantali	73,4	+1,24 %	22	198

raisio

Vieraskielisen väestön osuus

Väestö muuttujina Ikä. Raisio, VIERASKIELISET YHTEENSÄ, Henkilöiden lukumäärä, 2023.

Lähde: Tilastokeskus

Vuoden 2023 lopussa vieraskielisiä kaupunkilaisia oli yht. 3051 henkilöä eli noin 12 % väestöstä.

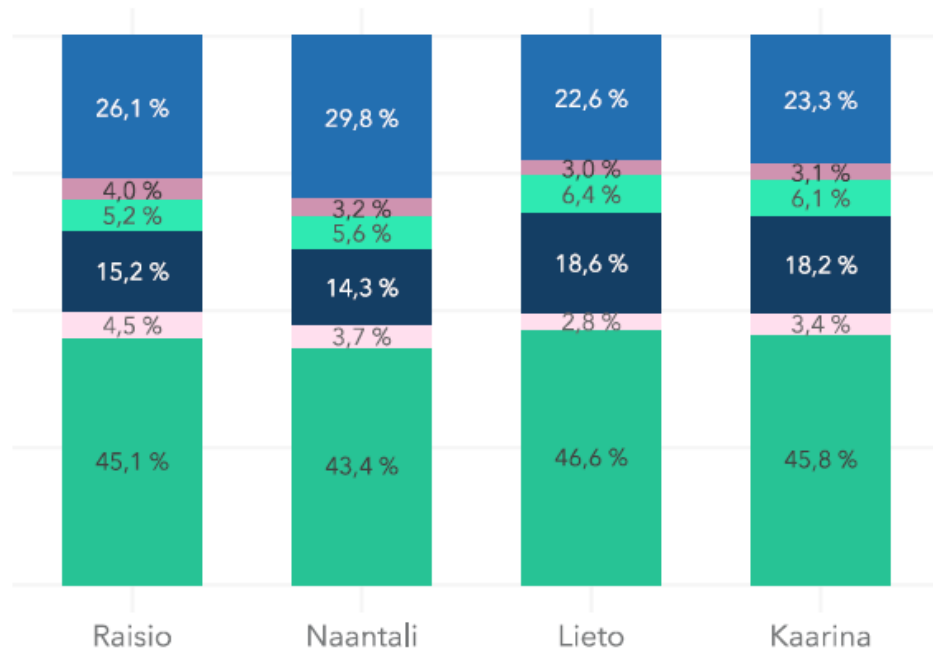
Vieraskielinen väestö on tyypillisesti myös kantaväestöä nuorempaa, joten lasten ja työikäisten osuus on huomattava. Isoimmat kieliryhmät ovat venäjä (455), ukrainan (378), albaania (304), bosnia (219) ja viro (202). Raisioon muutetaan monesta eri syystä ja eri maista sekä maanosista, joten maahanmuuttajataustainen väestö on myös keskenään moninainen.

Viimeisin huomattava ryhmä ovat olleet Ukrainan pakolaiset. Heidän vastaanottonsa on vahvasti näkynyt eri toimialoilla kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja kotoutumispalveluissa.

Eläkeläisten osuus Raisiossa

Toimirakenne 3/2024

Työlliset Työttömät 0-14-vuotiaat
Opiskelijat, koululaiset Muut Eläkeläiset

Lähde: Tilastokeskus.
Päivitetty: 28.6.2024.

Eläkeläisten osuus Raisiossa on 26,1% väestöpohjasta (tilanne 03/2024). Verrokkikunnista Naantalin luku on korkeampi eli 29,8%.

Hyvinvointialueilla, joilla 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on suurempi, on yleisempää myös, että ikääntyneen väestön pienituloisuus sekä puutteellisesti varustetussa asunnossa asuminen yleistyy. Alueellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi tämä tulee ottaa huomioon hyvinvointialueilla esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvelujen resursoinnissa. (Lähde: Julkaisu (2024) Alueelliset erot väestön ikärakenteessa ja ikääntyneiden elinoloissa)

Varhan eli Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkouudistus, johon myös kunnat ovat saaneet osallistua ja lausua, näyttää siltä, että muun muassa sosiaali- ja terveystalveluita keskitetään Raisioon, ja näin ollen ikääntyneiden palvelut ovat myös turvattuina jatkossakin lähellä.

Nostoja ikääntyneiden hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä

Kansallista ja paikallista tietoa ikääntyneistä on saatavilla vähemmän kuin muun muassa lasten ja nuorten osalta. Tämän vuoksi yhteistä paikallista ja alueellista tiedonkeruuta ja tiedolla johtamista tulee vahvistaa ja kehittää myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan kanssa.

Liikkumisen osalta Terve Suomi –tutkimus ja Luonnonvarakeskuksen Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi ovat ainoat valtakunnalliset tietolähteet ikääntyneiden liikkumisesta. Ikääntyneiden liikunnan seuraaminen nojaa siis vahvasti kaupungin omaan tiedonkeruuseen.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan Voimaa Vanhuuteen –ohjelman kautta on koottu tietoa ikääntyneiden elintavoista, toimintakyvystä yms. ja tätä tilannetietoa on hyödynnetty suunnitelman valmistelussa. Vaikka tilastot ovat alueellisia, niin ne kertovat ikääntyneiden toimintakyvystä ja –rajoitteista myös Raision osalta.

Koettuun terveyteen vaikuttavat mm. henkilön tiedossa olevat todetut sairaudet ja erilaiset oireet. Toimintarajoitteita aiheuttavat terveysongelmat voivat olla luonteeltaan fyysisiä, henkisiä tai tunne-elämään liittyviä.

Toimintarajoitteilla voi olla vaikutusta esimerkiksi kotiaskareista suoriutumiseen tai harrastuksiin osallistumiseen. Noin puolet 75-vuotta täyttäneistä kokee, että terveysongelmista aiheutuu toimintarajoitteita.

Lähde: Varsinais-Suomen Voimaa Vanhuuteen -ohjelman koonti

Elintavat

Ylipaino

Lähes viidennes Varsinais-Suomen 65 vuotta täyttäneistä on ylipainoisia.

Päivittäin tupakoivat

Varsinais-Suomessa päivittäin tupakoivien 75 vuotta täyttäneiden osuus on korkeampi kuin tupakoivien osuus koko Suomessa.

Alkoholia liikaa käyttävät

Yli viidennes Varsinais-Suomen 75 vuotta täyttäneistä käyttää liikaa alkoholia. Alkoholia liikaa käyttäneiden osuus on korkeampi kuin koko Suomessa.

Muistinsa huonoksi kokevat

lökkäiden henkilöiden toimintakyvyn tärkeä ulottuvuus on muisti- ja ajattelutoiminnot. Muistinsa huonoksi kokemisella on yhteys itsenäisesti asumisen edellytyksiin.

Varhan alueella muistinsa huonoksi koki 4,8 % 75 vuotta täyttäneistä. Koko Suomessa muistinsa huonoksi koki 6,8 % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Vuosi 2022

Ylipainoiset (kehon painoindeksi BMI $\geq$ 30 kg/m²), 65 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi: 19,8

Koko Suomi: 20,8

Päivittäin tupakoivat, 75 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi: 3,6

Koko Suomi: 3,0

Alkoholia liikaa käyttävät, 75 v. täyttäneet, %

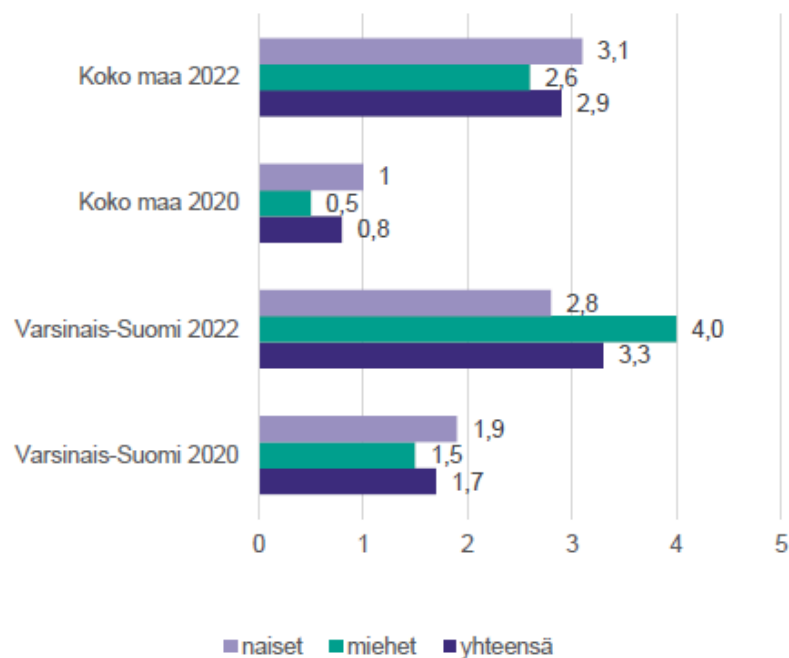
Varsinais-Suomi: 22,0

Koko Suomi: 19,6

Lähisuhdeväkivalta

Suomalaisista 16-74-vuotiaista jopa 75% on kokenut henkistä, fyysistä tai seksuaalista lähisuhdeväkivaltaa ainakin kerran elämässään. Henkistä väkivaltaa parisuhteissaan elämänsä aikana on kokenut 49% naisista ja 41% miehistä. Etenkin naiset kokevat vakavaa ja jatkuvaa väkivaltaa Vuonna 2022 lähisuhdeväkivaltaa koko Varsinais-Suomessa +75 –vuotiaista 4% miehistä ja 2,8% naisista, kun vastaavat luvut vuonna 2020 olivat 1,5% miehistä ja 1,9% naisista. Sekä naisten että miesten lähisuhdeväkivallan kokemus on lisääntynyt ja erityisesti miesten kokema väkivalta.

Lähisuhdeväkivallan tai -uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus + 75-vuotiaat

Päihteet

Syksyllä 2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha ja Raision kaupunki toteuttivat päihdetilannekyselyn. Päihdetilannekyselyllä kartoitettiin havaintoja ja mielipiteitä eri päihteiden käytöstä, päihdehaittojen ehkäisystä ja ehkäisevästä päihdetyöstä. Päihteillä tarkoitetaan tässä yhteydessä niin alkoholia, huumeita, tupakkatuotteita kuten tupakkaa, nuuskaa ja sähkösavukkeita. Lisäksi saman lain perusteella kysyttiin myös mielipiteitä ja näkemyksiä haitallisen rahapelaamisen ehkäisemiseksi. Päihdetilannekysely kohdennettiin niin nuorille kuin aikuisille. Tiedonkeruusta ja –käsittelystä vastasi Varsinais-Suomen hyvinvointialue eli Varha. Päihdetilannekysely toteutettiin viimeksi vuonna 2021.

Aikuisten kyselyyn vastasi 70 henkilöä, joista 11 henkilöä oli yli 65-vuotta. Ikääntyneiden vastausmäärä jäi selkeästi vähäisemmäksi kuin vuonna 2021. Tiedonkeruuta – ja tapoja tulee kehittää Raisiossa saavutettavammaksi ikääntyneen väestön näkökulmasta, jotta tilannekuvaa ikääntyneiden osalta saadaan jatkossa paremmin.

Yleisesti vastauksissa nousi muun muassa, että päihteitä käytetään Raisiossa liikaa, ja viimeisen vuoden aikana kyselyyn vastanneista raisiolaisista lähes puolet on pelännyt päihtynyttä henkilöä kadulla. Aikuisten kyselyyn vastanneista 46 % kokee alkoholin, 53 % tupakka- ja nikotiinituotteiden, 39 % muiden päihteiden ja 22 % rahapelien käytön olevan liiallista. Huolta aiheuttaa myös läheisten päihteidenkäyttö. Yli kolmannes aikuisten kyselyyn vastanneista on ollut viimeisen 12 kuukauden aikana huolissaan läheisensä alkoholinkäytöstä ja lähes kolmannes tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä.

Kyselyä on hyödynnetty myös ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa niin alueellisesti kuin paikallisesti. Nykyisellään ehkäisevä päihdetyö koetaan Raisiossa melko vieraaksi. Vain 12 prosenttia aikuisten kyselyyn vastaajista kertoo ehkäisevän päihdetyön olevan itselleen tuttua. Tietoisuuden lisääminen vaatii siis erillisiä toimenpiteitä

Vaikeuksia 500 metrin kävelemisessä, 65 v. täyttäneet

Liikkumiskyky on tärkeä

- elämänlaadun
- omatoimisuuden ja
- itsenäisen selviytymisen kannalta.

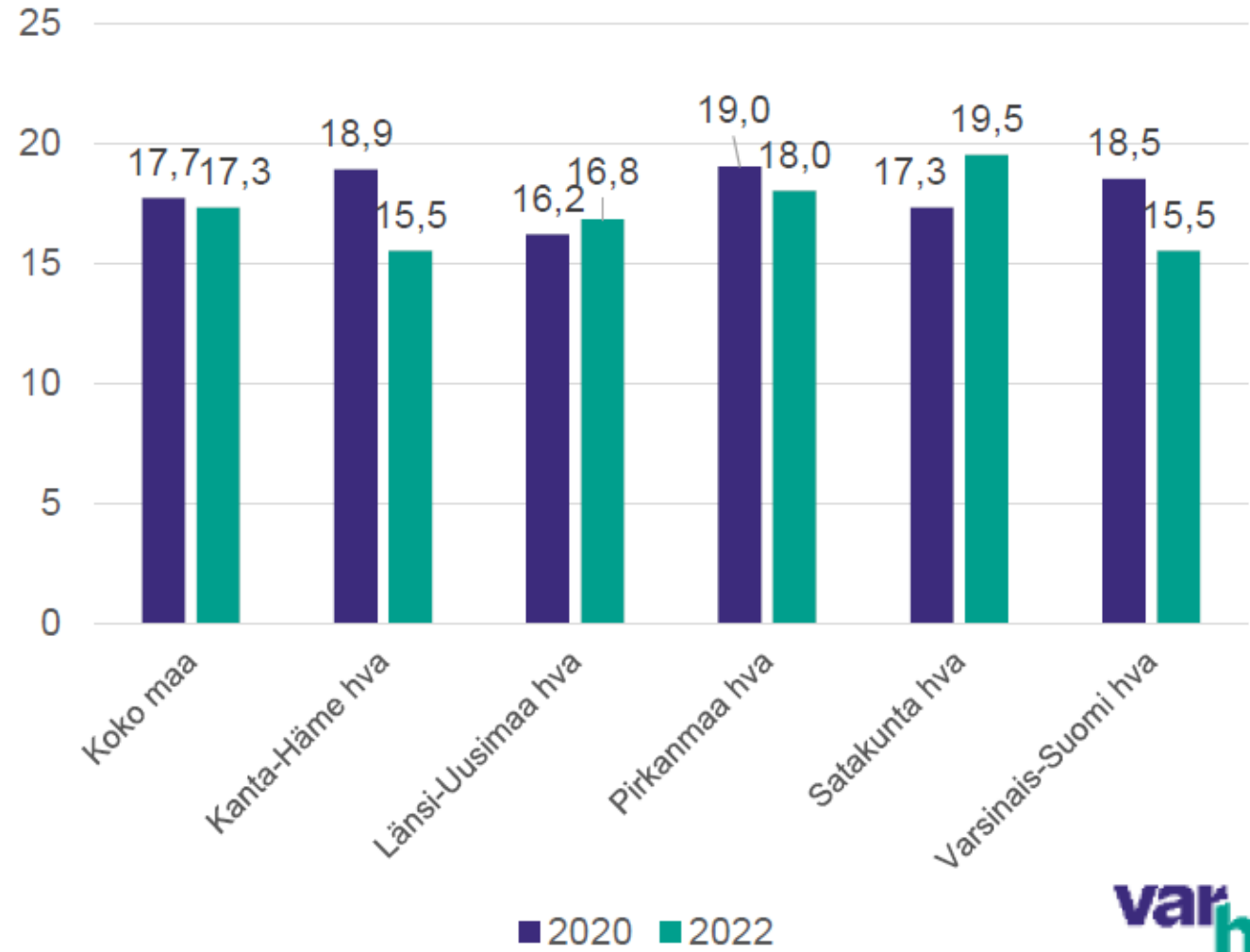
Liikkumiskyvyn

- huonontuminen on usein ensimmäinen merkki siitä, että toimintakyky on alkanut heikentyä
- vaikeudet ennakoivat päivittäistoimien vaikeutumista ja kaatumisia.

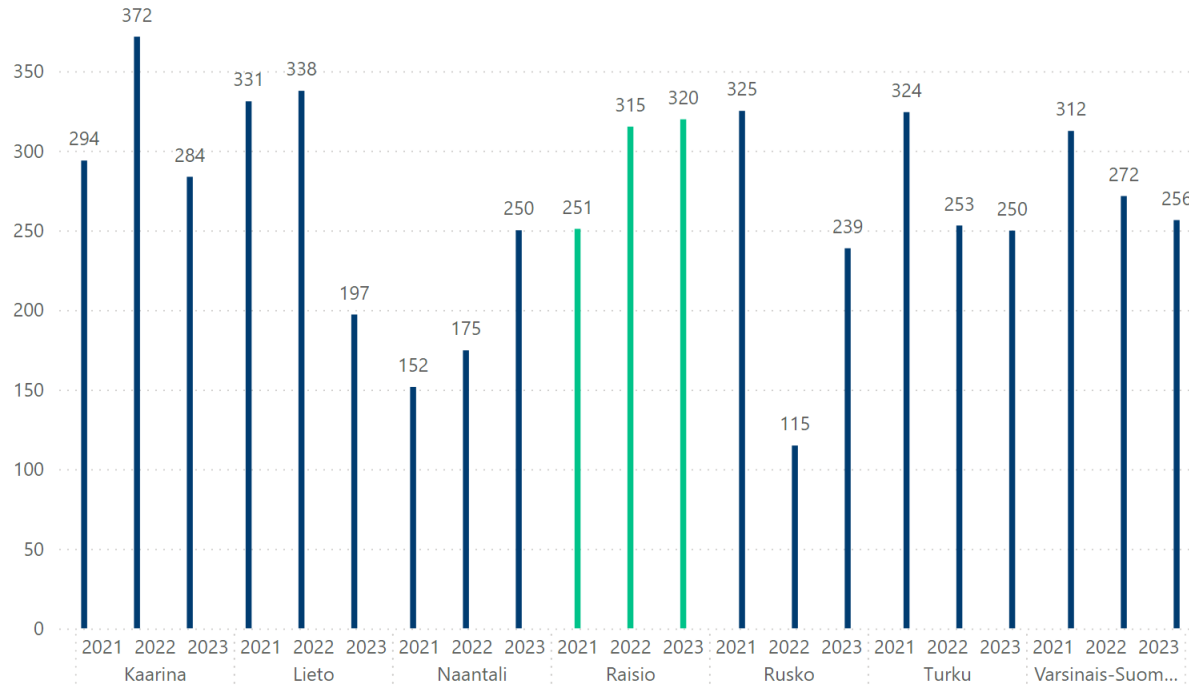
Varsinais-Suomessa

- 500 metrin kävelemisessä vaikeuksia kokevien osuus on koko maan osuutta pienempi
- Vuodesta 2020 vuoteen 2022 v vaikeuksia kokevien osuus on pienentynyt

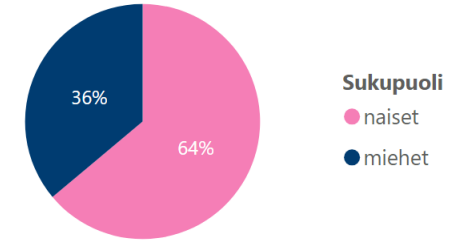
500 metrin kävelemisessä suuria vaikeuksia (ind. 4374)

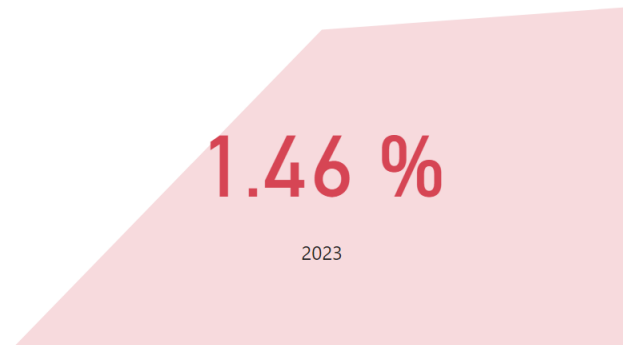
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Sukupuolijakauma Raisiossa (2023)

Muutostrendi Raisiossa

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä on ollut nousussa vuodesta 2021 alkaen. Vuonna 2021 määrä oli 251 ja vuonna 2023 määrä oli 320 65-vuotta täyttäneitä/ 10 000 vastaavan ikäisestä.

Tämä on kuntien HYTE-kertoimen laskennassa käytettävä indikaattori, johon pystymme vaikuttamaan niin kunnan palveluissa, olosuhteiden mahdollistamisella kuin vahvalla yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Ehkäiseviä toimenpiteitä ovat mm. esteettömyyden edistäminen, katujen kunnossapito, liukuesteiden jakaminen, järjestämällä tasapaino- ja voimaharjoittelua, joka on yksi vaikuttavin keino kaatumisten ja sitä kautta lonkkamurtumisien ehkäisyssä.

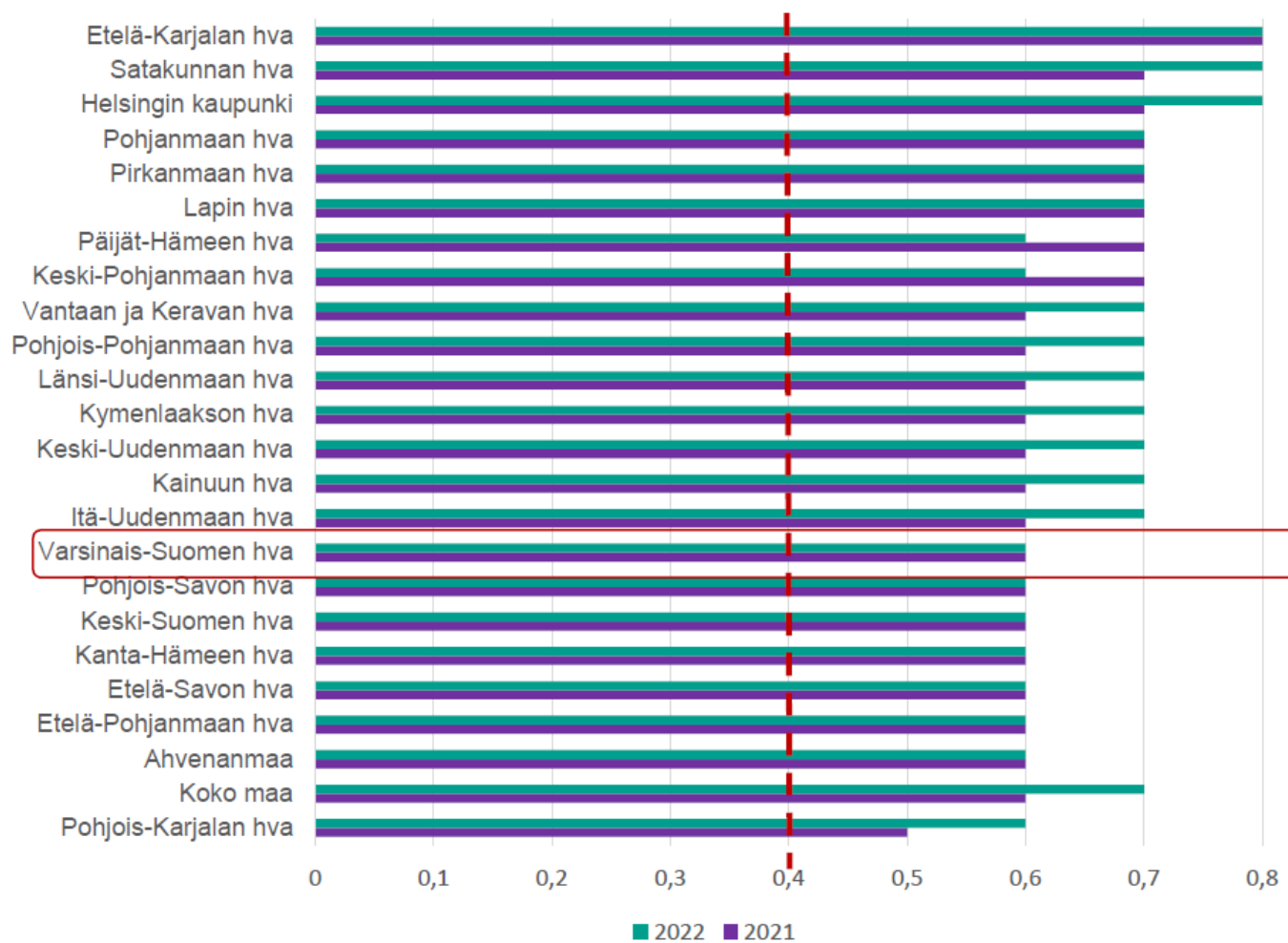
Lonkkamurtumat 65 v. täyttäneillä

Vuonna 2022 Varsinais-Suomessa hoidettiin noin 700 lonkkamurtumaa

Tavoite on, että enintään 0,4 %:a 65 v. täyttäneestä väestöstä saa lonkkamurtuman.

Väestöennuste ja 0,4 % tavoite huomioiden lonkkamurtumia tulisi olla alle 500 vuonna 2025

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Yksinäisyys ja elämänlaatu

Yksinäisyys

Yksinäisyyteen vaikuttavat useat ulkoiset tekijät, kuten puutteet sosiaalisissa suhteissa sekä oma toimintakyky.

Yksinäisyys voi heikentää terveydentilaa.

Itsensä yksinäiseksi kokevat 75 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi

- Vuosi 2022: 9,5
- Vuosi 2021: 12,8

Koko Suomi

- Vuosi 2022: 12,0
- Vuosi 2021: 13,2

Itsensä yksinäiseksi kokevat 65 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi

- Vuosi 2022: 9,1
- Vuosi 2021: 9,6

Koko Suomi

- Vuosi 2022: 9,9
- Vuosi 2021: 9,3

Elämänlaatu

Elämänlaatua arvioidaan neljällä ulottuvuudella: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja ympäristö.

Varsinais-Suomessa

- 65 v. täyttäneet: elämänlaatunsa hyväksi kokevien osuus oli v. 2022 pienempi kuin vuonna 2020 ja osuus oli pienempi kuin koko Suomessa.
- 75 v. täyttäneet: elämänlaatunsa hyväksi kokeneiden osuus oli hieman kasvanut vuodesta 2020 ja osuus oli koko maan Suomen osuutta suurempi.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

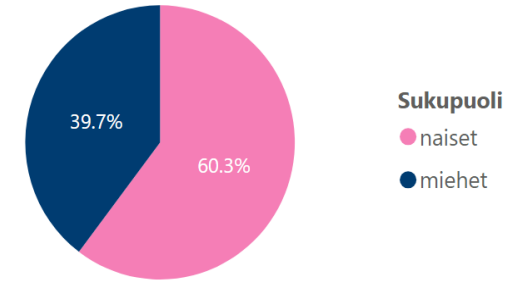

Psykoosi on vaikea-asteinen mielenterveyden häiriö ja sen hoitoon määrättävät lääkkeet kuuluvat 100% erityiskorvausryhmään. Erityiskorvattiin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden prosentuaalista määrää vastaavan ikäisestä väestöstä kuvaava indikaattori osoittaa, että Raisiossa 1,8% ikääntyneistä ovat oikeutettuja lääkitykseen. Raision luku on verrokkikuntien kanssa saman suuntainen ja alhaisempi Varsinais-Suomen hyvinvointialueeseen nähden.

Tämä indikaattori osoittaa epäsuorasti vaikeaa mielenterveysongelmaisuuksien määrää ikääntyneiden osalta myös Raisiossa. Osa psykoosipotilaista on kuitenkin pitkäaikaisessa laitoshoidossa eikä sen vuoksi välttämättä sairausvakuutuksen tuen piirissä.

Hyvä mielenterveys on jokaisen ihmisen oikeus sekä mielen hyvinvointi on osa myös hyvää ikääntymistä. Kaikilla tulisi olla mahdollisuus ikääntyä arvokkaasti, nauttia elämästä, olla osallinen, tehdä päätöksiä ja vaikuttaa omana itsenä sekä saada tukea ja apua, kun sille on tarvetta. Kansallisesti mielen hyvinvointi on 65–74-vuotiailla varsin hyvällä tasolla, mutta erityisesti tätä vanhempien eli yli 75-vuotiaan mielen hyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota. Hyvän mielenterveyden tukeminen auttaa ikääntyneitä elämään niin aktiivista, laadukasta kuin tervettä elämää, koska hyvällä mielenterveydellä vahvistetaan sekä fyysistä, psyykkistä että sosiaalista toimintakykyä.

Raisiolaisten sukupuolijakauma (2023)

Terveen ja laadukkaan elämän mahdollistumisella vähennetään mielenterveysongelmia sekä muistihäiriöitä ja niistä aiheutuvia kuluja.

Vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa katsotaan olevan yksi tärkeä asia ikääntyneen väestön mielenterveyden ylläpitämisessä. Ikääntyneille on myös tärkeää, että on edelleen mahdollisuus toteuttaa seksuaalisia tarpeita.

Ikääntyneiden mielenterveyden edistämiseen tähtääviä toimenpiteitä, joita voidaan kunnan toimissa ja vahvassa yhteistyössä niin Varhan kuin muiden sidosryhmien kuten järjestöjen ja seurakunnan kanssa toteuttaa ovat muun muassa terveiden elämäntapojen edistäminen, fyysisen aktiivisuuden sekä liikunnan mahdollistaminen, myönteisten ihmissuhteiden vahvistaminen, yhteisöllisen osallistumisen vahvistaminen, oppimisen ja opiskelun sekä luovan toiminnan mahdollisuudet.

Lisäksi muun muassa mielenterveyden ongelmien varhainen havaitseminen perusterveydenhuollossa, kaltoin kohtelun ehkäisy ja varhain puuttuminen asumis- ja hoivapalveluissa sekä sosiaali- ja terveystaluuissa, sekä turvallisen ja riippumattoman elämän mahdollistaminen kuten tekniset sovellukset kotiin, kotipalvelut ja -hoito sekä edulliset asumiskustannukset edistävät hyvää mielenterveyttä.

Lähteet: Sotkanet. THL julkaisu (2023) Ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin nykytila Suomessa. THL Ikääntyneiden mielen hyvinvointi verkkosivusto (päivitetty 5.12.2023)

3. Ikääntyneiden hyvinvointia edistävät Raision kaupungin palvelut ja hyvinvointia edistäviä yhteistyöryhmiä

raisio

Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta alkaen kaupungin ylläpitämät vanhus-, sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vastuulle, mutta kaupunki tarjoaa edelleen monenlaisia palveluja ja yhteistyöryhmiä myös ikääntyneille. Palvelut ja yhteistyöryhmät kuvataan keskeisiltä osin lyhyesti tässä kappaleessa. Jokaisen palvelun tai ryhmän otsikko toimii linkkinä, josta pääsee suoraan kyseisen palvelun verkkosivuille, jonne päivittyy ajantasainen tieto. Listaus ei ole kaiken kattava, koska toiminnot päivittyvät aktiivisesti, mutta kuvaa kaupungin tarjoamaa palvelukokonaisuutta ja helpottaa palveluun ohjautumisessa

Kaupungin kaikki toimialat tekevät poikkihallinnollista ja laajaa verkostollista yhteistyötä myös ikääntyneiden palveluiden toteutumiseksi. Yhteistyöllä pystytään tukemaan ikääntyneiden suoriutumista arjen toimintaympäristössä.

Tärkeänä nähdään ikääntyneen väestön osallisuus myös rakennetun ympäristön suunnittelussa ja ylläpidossa. Yhteistyö uuden hyvinvointialueen eli Varhan kanssa vahvistuu mutta tässä suunnitelmassa painopiste on kunnan nykyisessä tehtäväkentässä ja asuinympäristön kehittämisessä.

Liikuntapalvelut, liikuntaa ikääntyville

Liikuntapalvelut järjestää Raision alueella ikääntyneille paljon aktiivista ohjattua mutta myös omatoimisuuteen ja osallisuutteen kannustavaa toimintaa sekä tilaisuuksia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kuten eri tasoista ja monipuolista ryhmäliikuntaa, Vertaisliikuttaja-toimintaa, voima- ja tasapainoharjoittelua, osallisuutta vahvistavaa ikääntyvien liikuntaraatia ja penkkilennikkikarttoja itsensä aktivointiin. Raision kaupungin 65+ -kortti on tarkoitettu 65 vuotta täyttäneille raisiolaisille. Kortti kannustaa uimaan Uintikeskus Ulpukassa sekä harjoittelemaan itsenäisesti Ulpukan ja Kerttulan liikuntahallin kuntosalilla. Ikääntyville tarjotaan myös maksutonta yksilöllistä liikuntaneuvontaa.

Raisio-opisto

Raisio-opisto on kansalaisopisto, joka järjestää kaikille avointa ja myös ikääntyneille soveltuvaa kurssi- ja harrastustoimintaa viiden kunnan alueella (Raisio, Rusko, Mynämäki, Masku, Nousiainen). Opetusta järjestetään sekä lähiopintoina että verkossa. Oppiaineita ovat mm. musiikki ja teatteri, kielet, kotitalous, kuvataiteet ja muotoilu, käden taidot, liikunta sekä tietotekniikka. Lisäksi tarjolla on maksuttomia yleisöluentoja eri aiheista. Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen *Hyvinvointia ja sosiaalista pääomaa – kansalaisopiston hyödyt osallistujille, kaupungille ja alueelle* mukaan kansalaisopistotoiminta tuottaa hyvinvoinnin ja osaamisen lisäksi konkreettista säästöä kunnalle: kansalaisopistojen aikuisopiskelijat käyttävät vähemmän sote-palveluita kuin väestö keskimäärin. Kansalaisopistossa suoritettut kurssit myös lisäävät suvaitsevaisuutta ja vahvistavat ystäväverkostoja. *Suomi nousuun sivistystyöllä? Kansalaisopisto-opiskelun tuottamien hyötyjen taloudellinen merkitys* -tutkimuksessa saavutettavia hyötyjä on laskettu euromääräisesti: yhden euron panostus kansalaisopistoihin tuottaa kunnalle 3,4–5,6 euron hyödyt.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kaupungin kulttuuritoiminnalla edistetään muun muassa kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä yli sukupolvien. Kulttuuri, taiteet ja luova toiminta lisäävät ja edistävät tutkitustikin hyvinvointia.

Raision kirjastotalon lisäksi kirjastoaineistoa voi lainata Hulvelan palvelukeskuksen pääasiassa omatoimikirjastona toimivasta kirjastotilasta. Kirjasto on tarkoitettu talossa asuville ja siellä asioiville. Raision kirjastopalvelut tarjoaa myös kotipalvelua, joka on tarkoitettu raisiolaisille, jotka eivät iän, sairauden, liikuntaesteen tai vamman takia voi asioida itse kirjastossa. Palvelu on maksutonta.

Jos tavallisen kirjan lukeminen on vaikeaa lukivaikeuden, sairauden, vamman tai vastaavan syyn vuoksi, kirjastossa voi liittyä Saavutettavuuskirjasto Celian asiakkaaksi. Celian asiakkaat saavat kuunneltavakseen äänikirjoja ilmaisena verkkopalveluna. Kirjasto järjestää runsaasti tapahtumia (mm. säännöllisesti kokoontuva Senioritiistai) ja tarjoaa tiloja omaehtoisten kokoontumisten lisäksi raisiolaisille yhdistyksille.

Kirjasto kouluttaa ja järjestää palvelutaloon tai hoitolaitokseen vapaaehtoistyön Lukulähteinä vapaaehtoistyöstä kiinnostuneille. Lukulähetit käyvät palvelutaloissa ja hoitolaitoksissa lukemassa ääneen ikäihmisille ja vammaisille, jotka eivät itse pysty lukemaan.

Raision museo Harkko

Rautakautiselta arkeologiselta löydöltä nimensä saanut Raision museo Harkko esittelee niin taidetta, arkeologiaa kuin kulttuurihistoriaa. Museossa järjestetään vuosittain 3-4 näyttelyä. Museon yleisötyössä huomioidaan eri ikäryhmät ja museo osallistuu erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Kulttuuripalveluiden alla toimii Krookilassa vapaaehtoisten talkooporukka.

Kaupunkikehittäminen ja kaavoitus

Elinympäristöllä on ihmisen hyvinvoinnille suuri merkitys. Kaupunkikehittämisen ja kaavoituksen tavoitteena on luoda edellytykset hyvälle toiminta- ja elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehitystä erilaisten väestöryhmien tarpeet huomioiden. Kaupunkikehityshankkeilla ja kaavoituksella vaikutetaan mm. asuinympäristön viihtyisyyteen ja turvallisuuteen sekä palveluiden saavutettavuuteen.

Ajankohtaisia kaavoitushankkeita esitellään vuosittaisessa kaavoituskatsauksessa, joka jaetaan aina vuoden ensimmäisen Raisio Tiedottaa -lehden mukana. Merkittävässä kaupunkikehityshankkeissa kuullaan erikseen vanhusneuvostoa ja vammaisneuvostoa. Tietoa mm. kaavoituksesta ja siihen osallistumisesta löytyy myös kaupunkisuunnittelun verkkosivuilta (www.raisio.fi/kaupunkisuunnittelu).

Tapahtumat ja tilaisuudet Turun seudun tapahtumakalenterissa

Turun seudun tapahtumakalenteri toimii Turun, Kaarinan, Naantalin ja Raision yhteisenä kalenterina. Kaikki tapahtumajärjestäjät voivat viedä kalenteriin maksutta omia tapahtumiaan. Kalenteri myös poimii automaattisesti tietoa yleisimmistä lipunmyyntijärjestelmistä. Kalenterissa on lisäksi kaupunkien järjestämää toimintaa. Tapahtumakalenterista löytyvät Raision kaupungin eri toimijoiden ajankohtaiset tapahtumat ja tilaisuudet myös ikääntyvälle väestölle.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalveluiden yksikkö palvelee maahanmuuttaneita, joiden ensimmäisestä kuntarekisteröinnistä on kulunut alle kolme vuotta. Lisäksi kaikille avointa matalan kynnyksen neuvontaa tarjotaan riippumatta siitä, kuinka pitkään on asunut Suomessa. Työvoiman ulkopuolella oleville kuten kotona lastaan hoitaville ja iäkkäille järjestetään kotoutumista tukevaa kurssi- ja ryhmätoimintaa. Kotoutumispalvelut tekee yhteistyötä monien tahojen kuten sosiaali- ja sivistyspalveluiden ja järjestöjen kanssa. Tiedon ja ymmärryksen lisääminen monimuotoisuudesta ja maahanmuutosta sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen ovat myös keskeisiä tavoitteita.

Yhdistysten toiminnan tuki

Raision kaupungin talousarviossa varataan vuosittain määrärahaa paikallisen harrastus- ja järjestötoiminnan tukemiseen. Avustuksia myöntävät toimielimet vahvistavat avustustensa jakoperiaatteet. Hakijayhteisö voi saada avustusta vain yhdeltä kaupungin toimielimeltä.

Lähellä.fi -verkkopalvelu on maksuton viestintäkanava yleishyödyllistä toimintaa tarjoaville yhdistyksille, seuroille ja yhteisöille. Palvelun avulla yleishyödylliset toimijat saavat toiminnalleen näkyvyyttä ja lisää osallistujia toimintaansa. Tavoitteena on koota kaikki raisiolaiset yhdistykset, seurakunnat, järjestöt ja muut toimijat samaan tietopankkiin. Lähellä.fi on käytössä koko Suomen alueella. Kaupunki mahdollistaa myös tiloja eläkeläisyhdistysten käyttöön.

Esteettömyyden edistäminen

Raisiossa esteettömyyttä edistetään aktiivisesti eri toimenpiteillä, jotka näkyvät konkreettisina parannuksina kaupunkiympäristössä. Kaupunki hyödyntää Turun alueen esteettömyyskoordinaattoria ja kokemusasiantuntijoita kehitystyössä. Viime aikoina esteettömyyskartoituksia on tehty useissa liikuntatiloissa sekä julkisissa kiinteistöissä, kuten uimahallissa ja kirjastossa. Näiden kartoitusten perusteella parannuksia toteutetaan vuosikorjausten tai erillisten projektien yhteydessä. Esteettömyys huomioidaan myös kaikessa uusirakentamisessa esteettömyyskoordinaattorin arvioinnin kautta.

Viestintä

Raisio viestii muun muassa verkkosivuilla, sosiaalisen median kanavissa ja Raisio tiedottaa -lehdessä. Monikanavaista ja saavutettavaa viestintää kehitetään yhdessä eri toimialojen kanssa eri väestöryhmät huomioiden.

Vanhusneuvosto

Vanhusneuvosto toimii Raision kaupungin ja paikallisten eläkeläisjärjestöjen yhteistyöelimenä. Neuvostossa on jäsenenä eläkeläisjärjestöjen edustajia sekä Raision kaupungin edustajat. Vanhusneuvoston tehtävänä on kehittää vanhuspalveluja tekemällä aloitteita, käsitellä valmisteilla olevia asioita, keskustella päätöksistä sekä antaa lausuntoja ikääntyneiden asioita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Vanhusneuvoston tehtävänä on osallistua vanhuspalvelujen suunnitteluun ja vaikuttaa ikääntyneiden tarvitsemien palvelujen sekä elinympäristön kehittämiseen. Vanhusneuvosto seuraa ikääntyneille suunnattujen palvelujen laatua, laajuutta, kohdentumista ja vaikuttavuutta sekä ikääntyneiden kokemuksia näistä.

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto edistää yhteistoimintaa viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen välillä tavoitteenaan edistää kaikenikäisten vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden edellytyksiä elää ja toimia yhdenvertaisina yhteiskunnan jäsenenä. Vammaisneuvosto edistää ja tekee yhteistyötä kaupungin luottamuselinten, viranomaisten, Varhan alueen vammaisneuvostojen, vammaisjärjestöjen, yhdistysten sekä seurakunnan kanssa muun muassa järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia. Vammaisneuvosto osallistuu kaikkien hallinnonalojen suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Hyvinvointia Yhdessä – foorumi

Hyvinvointia yhdessä -foorumin tavoitteena on koota eri toimijat ja sidosryhmät, kuten järjestöt, vaikuttamistoimielimet, yksityinen sektori ja seurakunta yhteen ja löytää uusia mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä kaupunkilaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Taustalla toimii Raision hyvinvointisuunnitelma. Foorumi kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Vapaaehtoistyön-työryhmä

Vapaaehtoistyön vahvistaminen on osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024–2025 toimenpiteitä. Työn tukena Raisiossa toimii kaupunkitasoinen vapaaehtoistyöryhmä, jota koordinoi Raision kaupungin hyvinvointikoordinaattori

Kaupunkitasoisessa vapaaehtoistyön työryhmässä on edustus niin kaupungin toimialoilta, seurakunnalta kuin järjestöistä. Työryhmässä on edustus myös eläkeläistoimikunnasta. Työryhmä tekee vapaaehtoistyötä näkyväksi, mahdollistaa eri toimijoiden verkostoitumista sekä tilaisuuksia kuten järjestää kaiken ikäisille Raisiossa toimiville vapaaehtoisille vapaaehtoisten kiitosjuhlan keväisin ja vapaaehtoisten hyvinvointikoulutuksen syksyisin. Työryhmä hallinnoi kaikille vapaasti käytössä olevaa [Vapaaehtoistyö.fi](https://www.vapaaehtoistyoy.fi) alustaa.

Varhan palveluohjaus

Varsinais-Suomen hyvinvointialue tarjoaa ikääntyneille palveluohjausta omiin palveluihinsa, mutta myös muiden palvelujen osalta saa neuvontaa. Lisätietoja: <https://www.varha.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/palvelupolut/tukea-ikaantyneelle>

4. Suunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet 2024-2025

raisio

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 tavoitteet ja toimenpiteet on ryhmitelty samojen painopistealueiden alle kuin Raision kaupungin 2024-2025 hyvinvointisuunnitelmassa.

Suunnitelman painopisteet ovat

- 1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen**
- 2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen**
- 3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen**
- 4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen**

Jokaiselle painopisteelle on asetettu tavoitteita, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit.

Raportointi tapahtuu Raisioin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 raportoinnin yhteydessä, jonne on määritelty myös sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto (vähimmäistietosisältö)

Raision suunnitelmaan asetetut painopisteet ovat lähellä myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen 20.12.2023 hyväksymän Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita. Varhan suunnitelman tavoitteet ovat:

- 1) Tuemme mielen hyvinvointia ja edistämme osallisuutta
- 2) Edistämme fyysistä kuntoa ja tuemme terveellisten elintapojen käyttöönottoa
- 3) Asumisen ja asuinympäristöjen kehittäminen
- 4) Asiakaslähtöiset palvelukokonaisuudet ja sujuvat palveluketjut.

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on voimassa vuodet 2024-2025, jonka aikana tavoitteisiin pyritään kirjattujen toimenpiteiden avulla. Toimenpiteitä ei tästä syystä ole erikseen aikataulutettu.

Suunnitelma sisältää kaupungin hyvinvointisuunnitelmasta 2024-2025, osallistamisen tilaisuuksista ja työpajoista sekä tiedolla johtamisen kautta valittuja tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka edistävät ikääntyneiden hyvinvointia. Yleisemmin eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä, jotka on jo kirjattu kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan, ei ole erikseen kirjattu tähän suunnitelmaan. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyneet ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat.

Suunnitelma luo hyvän pohjan valtuuskauden loppuajaksi, ja sitä tullaan hyödyntämään seuraavan koko valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden valmistelussa.

Ikääntyneiden osallisuuden edistäminen on nostettu tärkeäksi osaksi suunnitelman painopisteitä ja tavoitteita, sillä osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot parantavat elämänlaatua sekä vähentävät syrjäytymisen riskiä, ja näin ollen sillä on myös vaikutusta muihin turvallisuuden kokemukseen, fyysiseen ja mielen hyvinvointiin. Ihminen kokee itsensä osalliseksi, kun hän voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun, yhteisiin asioihin ja osallistua yhteisön toimintaan. Ikääntyneillä osallisuuden kokemisessa korostuu se, että hän voi elää aktiivista elämää mahdollisimman pitkään tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme ylisukupolvisia ja -kulttuurillisia kohtaamispaikkoja ja niiden saavutettavuutta.	Kartoitetaan mahdollisia kohtaamispaikkoja esimerkiksi asuinalueiden, koulujen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotilojen sisä- ja ulkotiloja esteettömyys huomioiden. Järjestetään kuljetuksia ikääntyneen väestön tapahtumiin osana asukasbudjetin toteutusta.	Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa Hyvinvointikoordinaattori	Toteutuneet kartoitukset ja jatkotoimenpiteet. Toteutuneet asukasbudjetin toteutukset, käyttäjämäärät
Tuemme vapaaehtoistyötä ja järjestöjen toimintamahdollisuuksia.	Mahdollistetaan ja järjestetään yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa ikääntyneille suunnattuja tilaisuuksia ja tapahtumia. Kehitetään vapaaehtoistyöntöryhmän toimintaa yhteistyössä järjestöiden, seurakunnan ja Varhan kanssa. Edistetään ylisukupolvista toimintaa ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulujen järjestöjen, seurakunnan ja Varhan kanssa.	Kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kotoutumispalvelut, hyvinvointikoordinaattori Hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöntöryhmä Hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöntöryhmä	Toteutuneet tilaisuudet ja tapahtumat, kävijämäärät Vapaaehtoistyöntöryhmän toiminta ja toimintamallit. Toteutuneet toiminnot
Edistämme yhdenvertaisesti ikääntyneen väestön osallisuutta oman hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämiseen.	Kehitetään asukastilaisuuksia osana asukasbudjetointia kuten ideointi- ja yhteiskehittämisen tilaisuudet ikääntyneille ja eri tavoin toimintakykyisille kaupunkilaisille. Toteutetaan ja kehitetään ikäihmisten liikuntaraatia. Osallistetaan tarvittaessa vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja monikulttuurisuustoimikunta suunnitelmien valmisteluun esimerkiksi asukaskyselyiden ja tilaisuuksien kautta. Toteutetaan viestintää tapahtumista ja tilaisuuksista myös muuten kuin diginä esim. palveluoppaat ja mainokset, sekä tiedotetaan perheille suunnatuista tapahtumista myös ikääntyneelle väestölle. Toteutetaan hyvinvointikysely tiedolla johtamisen tueksi myös ikääntyneen väestön osalta.	Hyvinvointikoordinaattori Liikuntasuunnittelija, hyvinvointikoordinaattori Kaikki toimialat, hyvinvointikoordinaattori Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Raisio-opisto, liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori Hyvinvointikoordinaattori	Asukasbudjetoinnin prosessi kehitetty. Toteutuneet yhteiskehittämisen tilaisuudet ja työpajat. Liikuntaraati toteutunut x kertaa, kävijämäärät ja kehittämiskohteet Toteutuneet kyselyt ja tilaisuudet. Toteutunut viestintä, palveluoppaat Kysely toteutettu ja tuloksia hyödynnetty hyvinvointisuunnitelmassa.

2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Tuemme digiosaamista ja mahdollistamme tarvittaessa digiapua yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Toteutetaan ja kehitetään digiasioihin liittyviä kursseja, opastuksia ja tilaisuuksia sekä tuodaan esille myös muiden toimijoiden toimintaa kuten seurakunta	Raisio-opisto, kirjastopalvelut yhteistyössä Rasekon kanssa, seurakunta	Toteutuneet opastukset, kurssit ja tilaisuudet.
Edistämme ikääntyneen väestön turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä.	<p>Toteutetaan esteettömyyskartoituksia vanhus- ja vammaisneuvostoa osallistaen.</p> <p>Jaetaan liukuesteitä kerran vuodessa yli 65-vuotta täyttäneille raisiolaisille sekä katujen ylläpito.</p> <p>Raisiossa määritetään yhteiset turvallisemman tilan periaatteet ja ne otetaan käyttöön kaupungin toimipisteissä.</p> <p>Valmistellaan Varhan ja kuntien alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön toimenpidesuunnitelma.</p> <p>Selkeytetään kunnan ja Varhan rooleja lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä myös ikäihmisten osalta.</p> <p>Alueiden kaavamääräyksissä ja tontinluovutuskilpailujen ehdossa huomioidaan yhteisöllisyyteen ja yhteiskäyttötiloihin liittyviä kriteeristöjä, jotka tukevat monipuolista asuntotarjontaa.</p>	<p>Toimialat</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori Infrapalvelut</p> <p>Kaikki toimialat</p> <p>Varhan alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto, hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä eri toimialojen kanssa</p> <p>Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä</p> <p>Kaupunkikehityspalvelut, RaVu</p>	<p>Toteutetut kartoitukset ja jatkotoimenpiteet</p> <p>Liukuesteitä jaettu x määrä. Kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitajaksot yli 65 -vuotiailla</p> <p>Turvallisemman tilan periaatteet kartoitus tehty ja käytössä kaupungin toimipisteissä, x-määrä</p> <p>Alueellinen toimenpidesuunnitelma valmisteltu, jatkotoimenpiteet</p> <p>Yhteistyörakenteet ja -mallit Varhan kanssa mm. valmisteltu Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän vuosikello, jatkotoimenpiteet</p> <p>Hyväksytyt ja lainvoimaistuneet asemakaavat. Kaavojen nähtävilläolopäivät vuodessa.</p>

3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Mahdollistamme ikääntyneen väestön omaehtoista liikumista ja aktiivista arkea.	<p>Toteutetaan Varsinais-Suomessa Voimaa vanhuuteen – ohjelmaa.</p> <p>Valmistellaan soveltavan liikunnan strateginen työkirja osana hyvinvointisuunnitelmaa.</p> <p>Toteutetaan ja kehitetään kohdennettuja toimintamuotoja lähellä ikääntynyttä väestöä kuten Yhdessä Kotikulmilla –toiminta. Kehittäminen terveyden edistämisen määrärahan osalta, jos hankerahoitusta saadaan vuodelle 2025.</p> <p>Järjestetään voima- ja tasapainoharjoitteluryhmiä.</p> <p>Toteutetaan Rasion kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa.</p> <p>Sisäisten linjojen suunnittelun yhteydessä huomioidaan palvelulinjojen tarpeet ja vaihtoehdot.</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Rasion kävelyn ja pyöräilyn työryhmä</p> <p>Kaupunkikehitys- ja infrapalvelut</p>	<p>Voimaa vanhuuteen –ohjelma toteutuneet toimenpiteet.</p> <p>Soveltavan liikunnan strateginen työkirja valmisteltu, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Toteutetut toiminnot ja toimintamallit, kävijämäärät ja palautteet</p> <p>Kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitajakset yli 65 -vuotiailla</p> <p>Edistämishjelman toteutuneet toimenpiteet.</p>
Edistämme ikääntyneen väestön kestäviä elintapoja ja viestimme yhteistyössä toteutettavista toimintamalleista.	<p>Kehitetään Rasion liikuntaneuvontamallia osana Varhan elintapaohjauksen palvelupolkua.</p> <p>Tiedotetaan vanhus- ja vammaisneuvostoa yhdyspintatoimintamalleista kuten Varhan Arkeen Voimaa - itsehoidon ryhmätoimintamalli.</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä muun muassa järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa mm. kampanjoiden ja tempausten järjestämisessä.</p>	<p>Liikuntapalvelut, Varhan elintapaohjaus</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä Varhan Arkeen Voimaa yhteishenkilön kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä järjestöjen ja eri toimialojen kanssa</p>	<p>Liikuntaneuvontamalli käytössä.</p> <p>Toteutuneet toimintamallit ja tiedotus</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet ja kampanjat, tempaukset, EPT-toimintamallit</p>
Mahdollistamme ikääntyneen väestön osallisuuden virkistys- ja ulkoilualueiden kehittämisessä	<p>Toteutetaan asukasbudjetointia ja yhteiskehittämisen tilaisuuksia ikääntyneelle väestölle.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, kaikki toimialat</p>	<p>Asukasbudjetointi ja yhteiskehittämisen tilaisuudet toteutettu.</p>

4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit
Edistämme yhteistyötä ja toimintamalleja yksinäisyyden ehkäisemiseksi.	<p>Mahdollistetaan yhteiskuljetuksia ikääntyneille suunnattuihin toimintoihin osana asukasbudjetoinnin toteutusta.</p> <p>Kehitetään jalkautuvaa ystävöimintää yhteistyössä mm. järjestöjen ja seurakunnan kanssa sekä kartoitetaan löytävän / etsivän vanhustyön mahdollisuuksia.</p> <p>Toteutetaan ja kehitetään yhteistyössä muun muassa ryhmiä, kursseja, tilaisuuksia ja tapahtumia ikääntyneelle väestölle mielen hyvinvoinnin tukemiseksi.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöntöryhmä</p> <p>Kirjasto- kulttuuri- ja museopalvelut, liikuntapalvelut, Raisio-opisto, vanhusneuvosto, hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöntöryhmä</p>	<p>Toteutuneet opastukset, kurssit ja tilaisuudet.</p> <p>Toteutuneet ystävöimintamallit. Kartoitus löytävän vanhustyön mahdollisuuksista tehty.</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet ja tapahtumat, kävijämäärät, palautteet</p>
Vahvistamme yhteistyöverkostoja ja palvelupolkuja Varhan kanssa ja toteutamme monikanavaista ja saavutettavaa tiedottamista.	<p>Valmistellaan Varhan ja kuntien alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön toimenpidesuunnitelma.</p> <p>Vahvistetaan paikallista yhteistyötä järjestöjen, seurakunnan ja Varhan kanssa tietoisuuden ja vaikuttavien toimintojen lisäämiseksi ehkäisevässä päihde- ja väkivaltatyössä sekä mielen hyvinvoinnin edistämisessä ikääntynyt väestö huomioiden.</p> <p>Toteutetaan alueellinen lähisuhdeväkivallan kysely ja määritellään jatkotoimenpiteet ikääntyneen väestön näkökulmasta.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori ja eri toimialat yhteistyössä Varhan alueellisen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori ja eri toimialat yhteistyössä Varhan alueellisen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Rusko, Raisio ja Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä</p>	<p>Toimenpidesuunnitelma valmisteltu.</p> <p>Jatkotoimenpiteet, toimintamallit</p> <p>Kysely toteutettu ja jatkotoimenpiteet asetettu.</p>

5. Suunnitelma hyväksymisestä, toteuttamisesta ja seurannasta

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämislaki (612/2021) 6 § edellyttää kuntien seuraavan ja raportoivan väestön hyvinvoinnin tilaa sekä siinä tapahtuvia muutoksia säännöllisesti. Kuntien tulee laatia valtuustokausittain laaja hyvinvointikertomus. Hyvinvointikertomuksessa tehdään arviointia toteutumista.

Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Valtuustokaudelle laaditun hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittaisessa raportissa, joka raportoidaan kaupunginvaltuustolle.

Hyvinvointijaosto lähettää Raision suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi edelleen hyväksyttäväksi kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustoon.

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 on osa Raision hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 -kokonaisuutta. Arviointia toimenpiteiden toteutumisesta tehdään aktiivisesti ja poikkisektoraaalisesti yhdessä kaikkien toimialojen kanssa talousarvioprosessin yhteydessä. Suunnitelman toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain valtuustolle osana hyvinvointisuunnitelma kokonaisuutta sekä valtuustokauden lopussa osana laajaa hyvinvointikertomusta.

Hyvinvointikoordinaattori koordinoi ja seuraa suunnitelman toteutumista yhdessä kaikkien toimialojen ja kaupungin johtoryhmän kanssa. Arviointimittareina toimivat yhteisesti määritellyt kaupunkitasoiset sekä suunnitelmassa ikääntyneen väestön tukemiseksi määritellyt mittarit ja toimialojen käyttösuunnitelmassa määritelty mittaristo, sähköiseen hyvinvointikertomukseen valittu indikaattoritieto sekä paikallisesti toteutetut hyvinvointikyselyt ja osallistaminen.

Hyvinvointikertomus ja –suunnitelmakokonaisuus toimii Raision kaupungin hyvinvointijohtamisen poikkileikkaavana työvälineenä.

6. Suunnitelman laatijat

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 on valmisteltu jo Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 valmistelun yhteydessä vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2024 aikana suunnitelmaan ikääntyneen väestön tukemiseksi valmisteluun ovat osallistuneet

- Kaupungin asiantuntijat eri toimialoilta, Kestävä Raisio -työryhmä
- Hyvinvointikoordinaattori
- Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä

sekä valmisteluun on osallistettu vanhusneuvosto, vammaisneuvosto hyvinvointijaosto sekä Hyvinvointia Yhdessä –foorumiin osallistuneita eri toimijoita järjestöistä, seurakunnasta, yksityiseltä sektorilta, vaikuttamistoimielimistä sekä päättäjiä.

